

Bruxelles, 5.6.2019.
COM(2019) 505 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

**o Nacionalnom programu reformi Njemačke za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o
Programu stabilnosti Njemačke za 2019.**

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Njemačke za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2019.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 21. studenoga 2018. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak Europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2019. Posebnu je pozornost posvetila europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 21. ožujka 2019. Komisija je 21. studenoga 2018. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu se navodi da je Njemačka jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 21. ožujka 2019. Vijeće je 9. travnja 2019. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja („Preporuka za europodručje”).

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

- (2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Njemačka bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje, koja je navedena u preporukama 1. i 2. u nastavku. Konkretno, mjerama kojima se potiču ulaganja i rast plaća odgovorit će se na prvu preporuku za europodručje, koja se odnosi na ponovnu uspostavu ravnoteže u europodručju, dok će se preusmjeravanjem poreznog opterećenja s rada odgovoriti na treću preporuku za europodručje, koja se odnosi na funkcioniranje tržišta rada.
- (3) Izvješće za Njemačku za 2019.³ objavljeno je 27. veljače 2019. U izvješću je ocijenjen napredak Njemačke u smislu preporuka za Njemačku koje je Vijeće donijelo 13. srpnja 2018., mjera poduzetih nakon preporuka donesenih prethodnih godina te napredak Njemačke u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020. Izvješće sadržava i detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011, čiji su rezultati također objavljeni 27. veljače 2019.⁴ Komisija u svojoj analizi zaključuje da u Njemačkoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, i dalje je visok suficit tekućeg računa, koji se sporo smanjuje te ima prekogranični učinak. Suficit se u 2018. neznatno smanjio u okolnostima rasta domaće potražnje i očekuje se njegovo postupno smanjenje u narednim godinama, iako će i dalje biti veći od granične vrijednosti utvrđene u postupku zbog makroekonomskih neravnoteža. Suficit je rezultat niskih razina nacionalnih ulaganja u odnosu na uštedevinu u privatnom i javnom sektoru. Poduzete su mjere za poticanje rasta privatnih i javnih ulaganja, koja su se znatno povećala. To je pridonijelo rastu potaknutom domaćom potražnjom. Ipak, rast ulaganja i potrošnje, iskazanih kao udio u BDP-u, mogao je biti i veći s obzirom na povoljne uvjete financiranja, niske razine javnih ulaganja, osobito na lokalnoj razini, i raspoloživ fiskalni prostor. Plaće su donekle porasle zbog smanjenja ponude radne snage, no realni rast plaća i dalje je skroman.
- (4) Njemačka je 16. travnja 2019. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2019. i 17. travnja 2019. svoj Program stabilnosti za 2019. Kako bi se uzela u obzir njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.
- (5) Pri izradi programa za korištenje sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.–2020. relevantne preporuke za Njemačku uzete su u obzir. Kako je predviđeno člankom 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁵, ako je potrebno poduprijeti provedbu relevantnih preporuka Vijeća, Komisija od države članice može zatražiti da preispita i izmijeni svoj sporazum o partnerstvu i relevantne programe. Komisija je primjenu te odredbe detaljno objasnila u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem⁶.
- (6) Na Njemačku se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2019. planira proračunski suficit od 0,5 do 0,75 % BDP-a u razdoblju 2019.–2023. Na temelju ponovno izračunanog strukturnog

³ SWD(2019) 1004 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁶ COM(2014) 494 final.

salda⁷, planira se da će se srednjoročni proračunski cilj, tj. strukturni deficit od 0,5 % BDP-a, nastaviti ostvarivati tijekom programskog razdoblja. Prema Programu stabilnosti za 2019. očekuje se da će u 2019. udio duga opće države u BDP-u biti ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a utvrđene Ugovorom te da će se postupno smanjivati i u 2023. iznositi 51,25 % BDP-a. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije povoljan je. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2019. predviđa se da će suficit strukturnog salda iznositi 1,1 % BDP-a u 2019. i 0,8 % BDP-a u 2020., što je iznad srednjoročnog proračunskog cilja. Predviđa se da će se dug opće države i dalje stabilno smanjivati. Općenito, Vijeće smatra da se očekuje da će Njemačka u 2019. i 2020. poštovati odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Istovremeno bi bilo važno da se fiskalna i strukturna politika iskoriste za ostvarenje održivog rasta javnih i privatnih ulaganja, posebice na regionalnoj i lokalnoj razini, pri čemu treba voditi računa o srednjoročnom proračunskom cilju.

- (7) Razina javnih i privatnih ulaganja znatno se povećala u 2018., no udio ulaganja i dalje je manji od prosjeka europodručja. Javna ulaganja povećala su se u 2018. za 7,7 % u nominalnom smislu i za 3,8 % u realnom smislu, no potrebne su dodatne mjere kako bi se nadoknadila nedostatna razina ulaganja, osobito ulaganja u infrastrukturu i obrazovanje. Rast javnih ulaganja u realnom smislu bio je pozitivan posljednje tri godine nakon razdoblja negativnih stopa rasta. Ta kretanja proizlaze iz nastojanja vlade da povećá ulaganja. Međutim, ulaganja na lokalnoj razini i dalje su manja od troška amortizacije te se nedostatna razina ulaganja akumulirana do 2018. povećala na 5 % BDP-a. U kombinaciji s povoljnim stanjem proračuna to upućuje na zaključak da ima prostora za povećanje ulaganja na svim državnim razinama, osobito na regionalnoj i lokalnoj razini. Ulaganja u javnu infrastrukturu i dalje su otežana zbog ograničenih kapaciteta i njihovih planiranja na lokalnoj razini. Uvedene su mjere za uklanjanje tih ograničenja, no još nisu vidljivi održivi opipljivi rezultati. Nadalje, ima prostora za poboljšanje digitalnih javnih usluga i javne nabave. Znatno se povećala razina privatnih ulaganja, ali ne u svim razredima imovine. Naglo su se povećala ulaganja u opremu kao rezultat rekordno visoke razine iskorištenosti kapaciteta. I dalje rastu ulaganja u stanogradnju. Međutim, kapaciteti građevinskog sektora zasad su ograničeni, dok su cijene u porastu. Rast gradnje nestambenih objekata bio je spor u realnom smislu, što ukazuje na to da razvoj kritične infrastrukture nije bio u skladu s potrebama gospodarstva.
- (8) Javni rashodi za obrazovanje iznosili su 4,1 % BDP-a u 2017., što je manje od prosjeka Unije od 4,6 %. Za obrazovanje je izdvojeno 9,3 % ukupnih državnih rashoda, što je također manje od prosjeka EU-a od 10,2 %. Rashodi za obrazovanje i istraživanje u 2017. iznosili su 9 % BDP-a, što je manje od nacionalnog cilja od 10 %. Unatoč povećanju rashoda za obrazovanje u realnom smislu, zbog demografskih je kretanja dodatno povećana razina nedostatnosti ulaganja. Zakonodavne izmjene kojima bi se saveznoj vladi omogućilo da izravno ulaže u digitalno obrazovanje, uz sredstva koje dodjeljuju savezne pokrajine (*Digitalpakt*) djeluju obećavajuće, no rezultati još nisu vidljivi. Da bi se riješili problemi kao što su sve veći broj učenika, nedostatak nastavnog osoblja i daljnji razvoj ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, bit će potrebna odgovarajuća javna financijska sredstva. Dodatni rashodi za obrazovanje, istraživanje i inovacije ključni su za povećanje potencijalnog rasta Njemačke i njezinu prilagodbu tehnološkim promjenama.

⁷ Ciklički prilagođen saldo bez jednokratnih i privremenih mjera koji je Komisija ponovno izračunala primjenom zajednički dogovorene metodologije.

- (9) Njemačka je proteklih godina ostvarila napredak u povećanju intenziteta ulaganja u istraživanje i razvoj, uglavnom zbog toga što su velika poduzeća povećala svoje rashode za istraživanje i razvoj, osobito u sektore srednje visoke tehnološke proizvodnje i automobilski sektor. Intenzitet ulaganja malih i srednjih poduzeća u istraživanje i razvoj znatno je manji i još zaostaje od prosjeka EU-a. Mala i srednja poduzeća imaju manje koristi od suradnje s javno-istraživačkim ustanovama nego velika poduzeća. Ta dva čimbenika negativno utječu na inovacije u poslovnom sektoru, čija se razina već duže vrijeme smanjuje. Dodatna ulaganja u istraživanje i razvoj bitna su ne samo za povećanje inovacijskih kapaciteta u gospodarstvu i produktivnosti, već i za lakši prijelaz na niskougljično i kružno gospodarstvo, osobito kad je riječ o održivom prometu, zelenim energetskim tehnologijama, ekoinovacijama i recikliranju, te za daljnje poboljšanje rezultata javno-istraživačkog sektora i njegovog doprinosa tim ciljevima.
- (10) Sporo napreduje digitalizacija njemačkog gospodarstva te mala i srednja poduzeća i dalje sporim tempom uvode digitalne tehnologije. Njemačka zaostaje u uvođenju širokopojasnog interneta vrlo velikog kapaciteta (gigabitne brzine) na nacionalnoj razini, a posebice u ruralnim područjima, u kojima bi se većom razinom ulaganja mogao poboljšati rast produktivnosti. U usporedbi s prosjekom Unije od 30 % samo je 9 % njemačkih kućanstava (sredinom 2018.) bilo pokriveno svjetlovodnim pristupnim mrežama visokih performansi. Umjesto toga, nadogradnja postojećih mreža bakrenih kabela (vectoring) i dalje je preferirano tehnološko rješenje koje koristi glavni operater. Iako se za pružanje mnogih usluga koriste povezivosti velike brzine, u 2017. 23 700 poslovnih parkova nije bilo povezano na svjetlovodnu mrežu i 28 % svih poduzeća nije imalo pristup mrežama od najmanje 50 megabita. Nedostatak takve povezivosti koči ulaganja, pogotovo malih i srednjih poduzeća od kojih mnoga imaju sjedište u ruralnim i polururalnim područjima. Javna intervencija ključna je za uvođenje ultrabrze (≥ 100 Mbps) širokopojasne infrastrukture u ruralnim područjima te bi se mogle istražiti različite mogućnosti koje ne uključuju samo subvencije. Ponuda digitalnih javnih usluga i usluga e-zdravstva daleko je manja od prosjeka EU-a. Samo je 43 % njemačkih internetskih korisnika u 2018. koristilo usluge e-uprave (u usporedbi s prosjekom EU-a od 64 %). Kad je riječ o e-zdravstvu, 7 % Nijemaca koristi zdravstvene usluge i usluge skrbi koje se pružaju putem interneta (u usporedbi s prosjekom EU-a od 18 %). E-recepte propisuje 19 % liječnika opće prakse (u usporedbi s prosjekom EU-a od 50 %).
- (11) U Njemačkoj su potrebna veća ulaganja u prometnu infrastrukturu i rješenja za čistu mobilnost kako bi se riješili problemi mobilnosti i kvalitete zraka te potaknulo smanjenje učinka klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama. Tijekom posljednjih pet godina povećale su se emisije stakleničkih plinova iz cestovnog prometa. Kvaliteta zraka u Njemačkoj razlog je za zabrinutost, osobito u urbanim sredinama u kojima oko 60 % štetnih emisija NO_x nastaje u prometu. Za teretni prijevoz mogli bi se više koristiti razvijeniji intermodalni načini prijevoza. Automobili su i dalje najkorištenije prijevozno sredstvo za putovanje na posao i u prometnim se gužvama u prosjeku izgubi oko 30 sati godišnje. Procjenjuje se da troškovi prometnog zagušenja i pronalaska slobodnog parkirnog mjesta iznose 110 milijardi EUR godišnje ili oko 4 % njemačkog BDP-a. Iako je zabilježen nagli porast broja novoregistriranih vozila na alternativni pogon, takvih je vozila još uvijek malo. Praksa zajedničkog korištenja automobila i prijevoza istim automobilom nedovoljno se koristi. Bit će potrebna znatna javna i privatna ulaganja zbog pojave novih lanaca opskrbe baterijama i kritičnim sirovinama.

- (12) U Njemačkoj se elektroenergetske mreže sporo prilagođavaju proizvodnji iz obnovljivih izvora energije te su i dalje potrebna značajna ulaganja u prijenosne i distribucijske mreže. Značajna kašnjenja u provedbi mnogih projekata uzrokovala su znatne troškove njemačkim i europskim elektroenergetskim mrežama i tržištima električne energije. Do drugog tromjesečja 2018. izgrađeno je samo 800 km elektroenergetske mreže od ukupno 1800 km mreže čija je izgradnja predviđena projektima utvrđenima u Zakonu o proširenju elektroenergetske mreže iz 2009., djelomično zbog protivljenja javnosti. Zbog kašnjenja u proširenju mreže troškovi uzrokovani zagušenjem bit će još veći te će u većoj mjeri narušiti funkcioniranje njemačkog tržišta i prekograničnih tržišta. Ulaganja u elektroenergetske mreže kojima se promiču povezivanje sektora, diversifikacija i odgovarajuća mrežna infrastruktura ključna su za fleksibilnost elektroenergetskog sustava i bolju integraciju različitih sektora gospodarstva uzme li se u obzir ostvarivanje energetske i klimatske ciljeve.
- (13) Smanjila se cjenovna pristupačnost stanovanja u Njemačkoj. Cijene najma i stambenih nekretnina rasle su od 2015. brže od njihovih dugoročnih prosjeka, osobito u velikim gradovima. U 2017. prekomjerne troškove stanovanja (odnosno ukupni troškovi stanovanja iznosili su više od 40 % raspoloživog dohotka) imalo je 20 % osoba u dobi od 65 godina i više u usporedbi s 10 % Europljana u dobi od 65 godina i više. Među stanovništvom s najnižim dohotkom stopa prekomjernih troškova stanovanja bila je 10 postotnih bodova veća od prosjeka EU-a koji iznosi 35,3 %. Vlada je na to reagirala uvođenjem određenih mjera, među ostalim i ograničavanjem rasta cijena najma (*Mietpreisbremse*), programom potpore za kupnju novih nekretnina (*Baukindergeld*) i izmjenom osnovnog propisa kojim se saveznoj vladi omogućuje da financijski podupre izgradnju socijalnih stanova. Međutim, broj novoizgrađenih stanova i dalje u velikoj mjeri ne zadovoljava potražnju te je znatno manji od cilja vlade tj. 375 000 stanova godišnje. Potrebne su dodatne mjere, primjerice brža izgradnja socijalnih stanova, bolje mogućnosti prijevoza i reforma propisa o korištenju zemljišta i gradnji.
- (14) Njemačka je osobito imala koristi od integracije na jedinstvenom tržištu te ima važnu ulogu u njegovu daljnjem razvoju. Međutim, prepreke tržišnom natjecanju u sektoru poslovnih usluga i dalje su velike u Njemačkoj u usporedbi s ostalim državama članicama EU-a. To se odnosi na razna područja, uključujući regulirane profesije, primjerice arhitekta, inženjere i pružatelje pravnih usluga, u kojima regulatorna ograničenja, poput rezerviranja djelatnosti za određene profesije i regulacije cijena i naknada, koče tržišno natjecanje. Međutim, i za pružanje nereguliranih poslovnih usluga postoje veća ograničenja nego u drugim državama članicama. Promjenama u reguliranju poslovnih usluga u cilju jačanja tržišnog natjecanja povećala bi se učinkovitost i djelotvornost ulaganja i ekonomske aktivnosti.
- (15) Nakon određenih poboljšanja prethodnih godina, prošle je godine ostvaren neznatan napredak u provedbi reforme njemačkog poreznog sustava u cilju poticanja domaćih privatnih ulaganja i rasta. Porezni sustav i dalje je složen i otežava donošenje odluka, primjerice odluka o sudjelovanju na tržištu rada, ulaganjima i financiranju te bi mogao sadržavati učinkovitije poticaje za ulaganja i potrošnju. Najveći je napredak ostvaren u pogledu oporezivanja rada, no to još nije vidljivo u podacima. Još ima prostora za smanjenje distorzivnog oporezivanja rada na način da se oporezivanja rada preusmjeri na izvore prihoda kojima se u većoj mjeri potiče uključiv i održiv rast. Porez na dohodak od rada u 2018. (porezni klin) i dalje je među najvećima u EU-u, i za osobe s prosječnim dohotkom i one s niskim dohotkom. Doprinosi poslodavaca za socijalno osiguranje osobito su visoki ako se usporede s ostalim državama svijeta; doprinosi za socijalno osiguranje čine dvije trećine poreznog klina, dok porezi na dohodak čine

jednu trećinu. S druge strane, prihodi od poreza za okoliš iskazani kao udio u BDP-u među najnižima su u EU-u. Trošak kapitala i prosječna efektivna stopa poreza na dobit, koji se razlikuju među regijama, među najvišima su u Uniji. Prosječna efektivna porezna stopa iznosila je 28,2 % (ukupno na nacionalnoj razini) u usporedbi s prosjekom EU-a od 20 %. Zbog povezanosti poreza na dobit, lokalnog poreza na gospodarsku djelatnost i naknada za solidarnost, sustav poreza na dobit je složen, podrazumijeva velike troškove porezne uprave i negativno utječe na razinu i lokaciju ulaganja. Nadalje, porez na dobit negativno utječe i na donošenje odluka o financiranju jer se njime favorizira financiranje zaduživanjem i prema podacima iz 2017. taj je porez treći po veličini u EU-u. Smanjenjem kapitalnih troškova vlasničkog kapitala povećala bi se privatna ulaganja i ojačalo relativno nedovoljno razvijeno tržište poduzetničkoga kapitala.

- (16) Tržište rada i dalje je veliko, iako potencijal određenih skupina radnika za tržište rada nije dovoljno iskorišten. Stopa zaposlenosti osoba u dobi od 20 do 64 godine dosegla je 79,9 % u četvrtom tromjesečju 2018. i među najvišima je u EU-u. Nezaposlenost je početkom 2019. pala na dosad najnižu razinu od 3,2 %. Visoke stope slobodnih radnih mjesta i nedostatak radne snage postaju sve izraženiji i značajno ograničavaju proizvodnju u nekim regijama i sektorima. No i dalje nije dovoljno iskorišten potencijal određenih skupina za tržište rada, primjerice žena i osoba migrantskog podrijetla. Budući da iznosi 46,7 %, stopa žena u Njemačkoj koje rade u nepunom radnom vremenu vrlo je visoka. U Njemačkoj su porezi na dohodak od rada i dalje relativno visoki, uključujući i za osobe s niskim dohotkom. Specifični propisi kojima se uređuje zajedničko oporezivanje dohotka bračnih parova (*Ehegattensplitting*) ne potiču primatelje drugog dohotka da rade veći broj sati. Stopa zaposlenosti osoba migrantskog podrijetla znatno je niža od stope zaposlenosti osoba njemačkog podrijetla, pri čemu su te razlike osobito velike među ženama. Poduzete su mjere za poticanje integracije izbjeglica na tržište rada, no i dalje postoje problemi, primjerice, njihovo nepoznavanje njemačkog jezika, nepostojeće kvalifikacije ili kvalifikacije koje se ne priznaju, odgovornosti za skrb o djeci i rodbini te nepoznavanje neslužbenih pravila na njemačkom tržištu rada.
- (17) Učinak umirovljenja pripadnika naraštaja „baby booma” izraženiji je u Njemačkoj nego u drugim državama članicama. U dugoročnom razdoblju ta će demografska promjena opteretiti njemačke javne financije te bi mogla dovesti u pitanje primjerenost mirovina i povećati izloženost zasad ograničenog udjela starijeg stanovništva (u dobi od 65 godina i više) riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Predviđa se da će se Njemačka do 2040. suočiti s jednim od najvećih povećanja rashoda za javne mirovine u EU-u iskazanih kao udio u BDP-u (povećanje za 1,9 postotnih bodova BDP-a), dok se prema Izvješću o starenju stanovništva (Europska komisija, 2018d). predviđa da će se omjer javne mirovine i prosječne plaće smanjiti za 4,4 postotna boda i iznositi 37,6 %. Nedavno provedenim mirovinskim reformama povećao se iznos mirovina za određene skupine, no još nije sigurno da će se tim socijalnim naknadama nadoknaditi njihov značajan fiskalni trošak. Vlada je odredila i dva praga (*doppelte Haltelinie*): najveću stopu doprinosa za mirovinsko osiguranje od 20 % i najmanju stopu zamjene od 48 % do 2025. Da bi se ti pragovi održali, bit će potrebni značajni fiskalni transferi, zbog čega će se dodatno opteretiti mlađi naraštaji. Nadalje, primjerenost mirovina osoba s niskim dohotkom i dalje izaziva zabrinutost.
- (18) Unatoč sve većem nedostatku radne snage, rast realne plaće i dalje je skroman, dok se u 2018. nominalna plaća povećala za 3,1 %. Nadalje, ukupnom rastu plaća u 2018., koji je bio neznatno veći od rasta produktivnosti, doprinijeli su rast zaposlenosti osoba

koje rade u punom radnom vremenu i imaju bolje plaćena radna mjesta te smanjenje u ukupnoj zaposlenosti udjela zaposlenosti osoba koje rade u nepunom radnom vremenu i imaju lošije plaćena radna mjesta. Zastupljenost kolektivnog pregovaranja nastavila se smanjivati (za 2 postotna boda u razdoblju od 2016. do 2017.) te se smanjila na 49 % u zapadnom dijelu zemlje i 34 % u istočnom dijelu zemlje. Postoje znatne razlike u toj zastupljenosti među sektorima, odnosno veća je u javnom sektoru i sektoru proizvodnje, dok je znatno manja u uslužnom sektoru. Radnici s niskim dohotkom općenito imaju koristi od minimalne plaće koja je uvedena 2015. Značajno se povećala cijena sata rada u donjem dijelu distribucije plaća, odnosno u najniža dva decila. Međutim, udio radnika s niskim dohotkom iznosio je 22,5 % u 2017. i dalje je znatno veći od prosjeka EU-a. Broj zaposlenih osoba s tzv. mini-poslovima smanjio se za 6,8 % u razdoblju od 2010.–2018. te se u istom razdoblju broj zaposlenih osoba za koje je obvezna uplata doprinosa za socijalno osiguranje povećao za oko 18,1 %. Poboljšanjem uvjeta za promicanje rasta plaća pridonijelo bi se domaćoj potražnji i uspostavi ponovne ravnoteže u europodručju.

- (19) Vertikalna društvena mobilnost prema gore putem obrazovanja slaba je u Njemačkoj. Nacionalni izvori potvrđuju da je ostvaren neznatan napredak u smanjenju učinka socioekonomskog položaja na obrazovne ishode. Njemačka ostvaruje dobre rezultate u integraciji nedavno pristiglih migranata i izbjeglica u sustav obrazovanja i osposobljavanja. Međutim, učenici migrantskog podrijetla obično se suočavaju s većim izazovima nego učenici njemačkog podrijetla (npr. stope ranog napuštanja školovanja i poteškoće u pronalaženju vježbeničkih programa). Zbog sve veće heterogenosti učenika trebalo bi se dodatno potruditi da se ojačaju znanja i vještine nastavnog osoblja u okolnostima u kojima već nedostaje znatan broj nastavnog osoblja. Sudjelovanje zaposlenih u obrazovanju odraslih razlog je za zabrinutost kad je riječ o budućim rezultatima radnika na tržištu rada, posebno za 7,5 milijuna osoba koje nemaju osnovne vještine čitanja i pisanja.
- (20) Iako se broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti smanjio otkad je dosegnuo vrhunac u 2014., i dalje je problematična jednakost mogućnosti. Konkretno, rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti djece niskokvalificiranih roditelja bio je u 2017. za 67 postotnih bodova veći nego za djecu visokokvalificiranih roditelja. Ta je razlika znatno veća od prosječne razlike u EU-u (53,9 postotnih bodova).
- (21) Izradom programa za korištenje sredstava iz fondova EU-a u razdoblju 2021.–2027. mogli bi se ukloniti neki nedostaci utvrđeni u preporukama, osobito u područjima iz Priloga D Izvješću za Njemačku⁸. To bi Njemačkoj omogućilo da na najbolji način iskoristi ta sredstva u određenim sektorima, vodeći računa o regionalnim razlikama.
- (22) Komisija je u okviru Europskog semestra 2019. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Njemačke i objavila je u Izvješću za Njemačku za 2019. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2019. i Nacionalni program reformi za 2019. te mjere poduzete nakon preporuka upućenih Njemačkoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Njemačkoj nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije jer je potrebno unaprijediti opće gospodarsko upravljanje u Uniji na način da se s razine Unije pridonosi budućim nacionalnim odlukama.
- (23) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2019. i mišljenja je da se očekuje da će Njemačka poštovati odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.

⁸ SWD(2019) 1004 final.

- (24) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2019. i Program stabilnosti za 2019. Preporuke Vijeća donesene u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1. i 2. u nastavku,

PREPORUČUJE da Njemačka u 2019. i 2020. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Iskoristiti fiskalnu i strukturnu politiku za ostvarenje održivog rasta javnih i privatnih ulaganja, posebice na regionalnoj i lokalnoj razini, pri čemu treba poštovati srednjoročni proračunski cilj. Usmjeriti investicijsku politiku na obrazovanje, istraživanje i inovacije, digitalizaciju i širokopojasni internet vrlo visokog kapaciteta, održiv promet, energetske mreže i cjenovno pristupačno stanovanje, vodeći računa o regionalnim razlikama. Preusmjeriti oporezivanje s rada na izvore kojima se u većoj mjeri potiče uključiv i održiv rast. Ojačati tržišno natjecanje u području poslovnih usluga i reguliranih profesija.
2. Smanjiti nepoticajne mjere za dulje radno vrijeme, uključujući i veliki porezni klin, posebno za radnike s niskim plaćama i primatelje drugog dohotka. Poduzeti mjere kojima se štiti dugoročna održivost mirovinskog sustava te istovremeno zaštititi njegovu primjerenost. Poboljšati uvjete kojima se potiče veći rast plaća te istovremeno poštovati ulogu socijalnih partnera. Poboljšati obrazovne ishode i razinu vještina skupina u nepovoljnom položaju.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*